

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Občna in lastna imena

CILJI:

- razlikovati občna in lastna imena,
- razvrščati besede med lastna in občna imena,
- razvijati pravopisne zmožnosti tako, da vadijo rabo velike začetnice pri imenih bitij, stvarnih in zemljepisnih lastnih imenih,
- se navajati na pravilno uporabo velike in male začetnice v lastnih in občnih imenih.

POTEK URE

VELIKA ZAČETNICA		
Imena ljudi, živali	Imena krajev, voda, vzpetin ...	Imena ustanov, knjig, revij ...
Vida	Ljubljana	Osnovna šola

PRAVOPIJNI OPOMNIK

Vse besede v preglednici so **LASTNA IMENA**. To so imena posameznih oseb, živali, krajev, vzpetin, knjig ... Pišemo jih z **VELIKO ZAČETNICO**.

Besede za osebe, živali, kraje, vzpetine, vode in druge stvari so **OBČNA IMENA**. Z njimi imenujemo stvari iste vrste, npr. pes, vas, hrib, reka ...

OBČNA IMENA

prijateljica
šola
revija
kraj
reka
pes
vzpetina

LASTNA IMENA

Vida Šterk (osebno ime)
Osnovna šola Mirana Jarca (ime ustanove)
Moj svet (naslov revije)
Ljubljana, Beltinci, Piran (imena krajev)
Mura (ime reke)
Roni (ime živali)
Golovec (ime hriba)

Besede razvrsti med občna in lastna.

Pomagaj si s preglednico.

Leon, moški, deček, lev, tiskalnik, miza, Celje, Triglav, Kvedrova ulica, cesta, knjiga, Drejček in trije Marsovčki, film, televizija, Cankarjev dom, petek, januar, božič, novo leto, slovenščina

PRAVOPISNI OPOMNIK

Imena dni v tednu, imena mesecev, imena praznikov in imena jezikov pišemo z **MALO ZAČETNICO**.

OBČNA IMENA	LASTNA IMENA

PONOVI.

REŠIMO še nekaj **NALOG** ...

10. Kekec, čestitamo!

Izvedeli bomo:

- 👉 kaj so občna in lastna imena,
- 👉 kako jih zapisujemo.

Poglej, kaj piše v časopisu. Kekec je star 100 let.

A res? Pokaži!

Julija in Svit sta v mladinski reviji naletela na zanimiv članek o Kekecu.

Kekec se je rodil v domišljiji Josipa Vandota leta 1918

Josip Vandot in Kekec bi danes štela več kot sto let. Pisatelj je ustvaril lik po Mežnarčevem Gregcu, ki je bil neustrašen pastirček iz Kranjske Gore. Krajše zgodbe o junaku je pisatelj najprej objavljaval v otroškem časopisu Zvonček. Več kot 30 let kasneje je režiser Jože Gale zgodbo dečka posnel in dobili smo prvi slovenski celovečerni mladinski film.

Današnji časi so drugačni od časa, v katerem je živel, a navihanec še vedno osrečuje tako bralce kot gledalce. Fant je tudi neustrašen, saj se težav z divjim lovцем Bedancem in teto Pehto loti s svojo bistrumnostjo, vztrajnostjo in pogumom. Mnogi ga poimenujejo kar heroj. Res je, da bi ga lahko imeli zaradi lastnosti kar za superjunaka in vedno nasmejanega ljubitelja živali in narave. Pastir s čutom za pravičnost in pomoč v stiski ima danes tudi žensko konkurenco. Deklice trenutno občudujejo Ano in Elzo, ki sta nadomestili Piko Nogavičko in Heidi. Kekcu sta po poklicu in junaškosti zelo blizu pastir Peter Klepec in velikan Martin Krpan, med tujimi junaki pa tudi Harry Potter, Olaf ... Danes mnogi Slovenci bolje poznajo tuje junake kot naše. A Kekec ostaja brezčasen, saj tudi po mnogih letih radi prebiramo njegove dogodivščine. Opisujejo ga junaštvo in optimizem, navihanost in pogum. Ne smemo pa pozabiti, da je tudi otrok, ki zna misliti s svojo glavo.

Povzeto po: <https://www.rtvsllo.si/kultura/knjige/to-si-pisi-za-uho-k-jub-starosti-nad-sto-let-kekec-se-zmeraj-vsaki-generaciji-prinasa-drugo-sporocilo/479690>

1

Preberi besedilo o pogumnem dečku.

2

Kekec je v besedilu omenjen z besedami, ki ga opisujejo. Najdi jih v besedilu in jih podčrtaj z rdečo barvo, kot kaže zgled.

Kdo so glavni junaki filmov o Kekcu?

teta
Pehta

divji lovec
Bedanec

pastir
Kekec

možiček
Brincelj

deklica
Mojca

deček
Rožle

3

- a Besede, ki so pod fotografijami z malo začetnico, obkroži z **modro barvo**.

Besede *teta*, *divji lovec*, *pastir*, *možiček*, *deklica* in *deček* so besede, ki na splošno poimenujejo osebe in bitja. Rečemo jim **občna imena**. Zapisane so z ..... začetnico.

- b Besede, ki so zapisane z veliko začetnico, obkroži z **rdečo barvo**.

Z besedami *Pehta*, *Bedanec*, *Kekec*, *Brincelj*, *Mojca*, *Rožle* natančneje povemo, za katero osebo gre. Obkrožil si **lastna imena**. Zapišemo jih z ..... začetnico.

Spodnje besede so povezane s filmom. Preberi jih in z malimi tiskanimi črkami prepisi v ustrezni stolpec. Pazi na veliko začetnico.

PEHTA, KMET, KRANJSKA GORA, PASTIR, JOSIP, MEKICA, ZDRAVILO, ROŽLE, TRAVA,
SIR, LISKA, GORA, BEDANEC, SLAP, PREPAD, DOLINA, VINTGAR, RINKA, MOJCA,
KAPLJICE, KOROŠEC, VOLK

4

OBČNA IMENA	LASTNA IMENA

Preberi besedilo.

O Kekcu so posneli kar tri filme. Prvega, z naslovom Kekec, so snemali na več lokacijah. V kraju Mojstrana so celo zgradili malo vas s cerkvico. Pesem Dobra volja je najbolja so posneli pod goro Slemenova špica nad prelazom Vršič. Zanimivo je tudi to, da so prizor soteske s potokom posneli v ateljeju sredi Ljubljane. Že takrat so poznali filmske trike. Igralec France Presetnik, ki je igral Bedanca, je na snemanju, da bi bil bolj strašen, nosil čevlje z deset centimetrov debelim podplatom. Zatem so posneli film Srečno, Kekec, ki je edini, v katerem nastopa teta Pehta. V filmu jo je zaigrala Ruša Bojc. Zelo se je bala višine, kar se vidi na posnetku, ko najde rožo. Višine se je bal tudi režiser filma Jože Gale, zato je nekoč snemanje dela filma prepustil svoji ekipi in rekel: »Kar sami zrežirajte prizor. Jaz bom ostal kar tu. Saj boste zmogli.« Tako so se odpravili brez njega in posneli prizor. V dolini Trenta so posneli Kekčevo domačijo, večino filma pa pod Mangartom.

5

a K občnim imenom zapiši lastna imena.

film: .....

dolina: .....

kraj: .....

gora: .....

pesem: .....

prelaz: .....

režiser: .....

igralka: .....

igralec: .....

književni junaki: .....

b Vse kraje iz besedila poišči na zemljevidu.

a Podčrtaj besede, ki na splošno poimenujejo bitja, kraje ali stvari.

pastir Kekec

gora

slap Savica

gorovje Alpe

prijatelj Rožle

sestrica Mojca

divja baba Pehta

zeliščar Kosobrin

divji lovec Bedanec

sestra Tinkara

kmet Korošec

skladatelj Bojan Adamič

pesnik Kajetan Kovič

naselje Log pod Mangartom

b Katere besede si podčrtal(a)? Obkroži.

lastna imena

občna imena

7

☐ Dane besede uporabi v različnih povedih kot občno in lastno ime: *Lučka/lučka, Polje/polje, Kos/kos, Jagoda/jagoda*. Povedi zapiši v zvezek.

Velika začetnica zaznamuje lastna imena, tako jih laže prepoznamo.

